

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 25. svečana 1876.

List 8.

Pogovori.

VI.

(Konec tega oddelka.)

Edini nauk, edina vera. Verskemu uku in vajam se mora dopustiti potrební čas.

V. Kar si mi pravil od edinosti nauka, to so res neoveržljive spričevanja. Pa čudno se mi zdi, da bi človek tudi za eno samo čerko ali piko ne smel drugač misliti in verovati; ali je na eni besedi toliko ležeče?

O. Vém, da so ljudje v tem dostikrat vnémarni in mislijo, da ni toliko na tem, če tako ali tako veruješ, da le prav živiš; toda taki so v veliki zmoti. Bog, ki je večna resnica, se v malem ravno tako malo more zmotiti, kakor v velikem ne. Kakor Kristus do pike zahteva vso postavo (Luk. 16, 17), tako so zahtevali aposteljní, tako cerkveni očetje. Sv. Gregorij Nazijanški je imel že v starodavnosti priimek „bogoslovec“, to je taki, ki je v sv. veri prav posebno učen. In le-tá pravi, da tisti so naj nevarniši krivoverci, ki ves nauk v vsem drugem ohranijo, le samo z eno besedo pa, kakor s kapljo strupa, ubijejo pravi in priprosti nauk Kristusov, ki smo ga prejeli od aposteljnov po izročilu. (Tract. de Fide.)

V. Čudil sem se včasí, kako da so cerkveni zbori in učeniki večkrat zaradi ene same besede imeli toliko opraviti. Po tem razlaganju se več ne čudim. Kako neki morejo krivoverci in tudi marsikteri katoličani tako vnémarni biti, da jim ni mar za čisti nauk?

O. Ostra dolžnost je, sprejeti in terdno verovati vse verske resnice. Ako bi bilo katoličanu izvoliti med smertjo in med zatajenjem le ene same verske resnice, mora vsak izvoliti raji smert, kakor pa z zatajenjem tudi le ene same resnice krivoverec postati. Sv. Avguštin kliče: „Le ena in ravno tista vera se smé razširjati v Cerkvi“. Vse tiste, ki napčne misli, zmote, svoje glavno terdijo, ta cerkveni učenik imenuje „nevernike in sovražnike Božje“. Cerkev Jezusova ima le eno vero, ne more jih več imeti. Kdor koli se od edinosti te vere in uka loči, zapade v zmoto in se sam izloči iz Cerkve Kristusove.

V. Od tod mi je tudi jasno, zakaj sv. Cerkev verske resnice določuje. To res drugač biti ne more. O marsikteri resnici vstanejo dvomi, kako se mora razumevati, in kdo drugi bo to določil, če ne od sv. Duha vladana Cerkev s papežem vred, ali pa Kristusov namestnik sam, na katerem stoji vsa Cerkev in je torej peklenske vrata premagati ne morejo.

O. Prav si rekel. Drugo pa je, da naj bi se katoličani veroznanstva bolj skerbno učili, ker je na vsaki

resnici toliko ležeče; potlej bi ne bilo toliko verske merzlotе in vnémarnosti in ne toliko spridenega življenja.

V. Pa se sliši dandanes, da se celo po šolah verskemu nauku ure prišipujejo; da se verske vaje odvrčajo ali celo zatirajo pri mladini, da tu pa tam vero in verske reči močno odrivajo.

O. Ravno to je kervavih solz vredno. Zato se pa tudi že piškavi sad obilno kaže. In ker se glavna in perva reč in dolžnost premalo ceni, zato pri vsih družih posvetnih ukih primanjkuje blagoslova, leto na leto je huje, kakor drugod, tako tudi po šolah. „S kakoršno mero ljudje pri svojih početjih Bogu merijo, s tako jim tudi Bog odmerja.“

V. Ali Bog strahuje take, kateri pravi veri nasprotujejo?

O. Čisto gotovo, da. Ruska vlada n. pr. prepoveduje katoliškim mašnikom v svojo državo. Terdo prepovedano je, katoliškim duhovnom ruskega podložnika k pravi veri spreobrniti; zakaj vsakemu katoliškemu mašniku, kateri skuša tudi le kacega malikovavca spreobrniti k katoliški veri, se žuga s pregnanstvom v Severijo (Sibirijo). To je izgled groznega nasilstva. Papež Gregorij XVI je caru Nikolaju, ko je bil le-tá prišel v Rim, na serce in vest govoril, kako terdoserčno dela s poljskimi in ruskimi katoličani; opomnil ga je, da bota pred sodnjim stolom Kristusovim skup zadela. Kmalí potem je car umerl v neki napasti besnosti in jeze. Vender njegov naslednik ne mara za vse, kar se je pred njim godilo, temuč nasleduje svojega očeta v obnašanji do katoliške Cerkve. Pa tudi njega je zadela že bridka šiba; umerl mu je pred nekaj časom v Nici dedič naslednik. (Ehmig „Gleichn., Beisp.“ itd. 3. zv. str. 154.) To naj si zapomnijo vsi, ki po učilnicah, po cerkvah ali koder koli nasprotujejo Kristusovemu nauku, ki se „edini“ hraui v edini katoliški Cerkvi.

Pobožna mati in gospodinja.

Na obširnem pokopališu neke tare na Tiroljskem že pet let počiva truplo pobožne matere in gospodinje, ki je — kakor „Monat Rosen“ popisujejo — toliko lepih čednost imela in svoje dolžnost tako vestno spolnovala, da po pravici zasluži, naj jo tudi „Zgodnja Danica“ v zgled postavi vsim slovenskim ženam in materam, ki naj jo posnemajo.

Svoje mlade leta je v veselje avojih bogaboječih staršev v tihi samotnosti brez domišljevanja in razkazovanja v očetni hiši preživelá. Kakih dvajset let stara je podala roko v zakon verlemu, prav poštenemu ženinu, ki je imel svojo lepo kmetijo v dobrem stanu

prav blizu farne cerkve. Z dnevom njene poroke se je začelo tudi njeno prav dobro gospodinjstvo delovanje. Ako je v Pregovorih Salomonovih tista žena pohvaljena, „ki dobro skazuje svojemu možu, in ne hudega, vse svoje žive dni,“ je ta hvala veljala tudi tej blagi duši. Vedno mirna in dobrovoljna, je vedila svojega malo k otožnosti nagnjenega moža v kalnih urah kmali razvedriti. Nikoli je ni bilo viditi nevoljne proti njemu, nikoli ni bilo slišati od nje kake pritožbe ali graje zoper njega, pa se tudi nikoli ni slišalo, da bi bil kdaj kak razpor kalil njuno mirno medsebojno življenje. Pôšli v nji niso imeli oistre gospodovavke, ampak le dobro mater. Vedno priljudna in prijazna je mirno ukazovala, pa se ji je tudi redko nasprotovala, ali pa nikoli ne. Za zdravo in dobro hrano je takó skerbela, da je bilo deleč okoli znano, kako dobro zna kuhati. Pri vsi svoji priljudnosti je pa vendar oistro pazila na dober hišni red. Prepirljivi ali razuzdani posli so ji napravili veliko britkost. Taki ljudje pa tudi niso dolgo ostajali v njeni hiši; ako ne préd, so dobili slovó o svetem Jurji. „Hudobni ljudje nam ne prinesejo blagoslova Božjega v hišo“, je navadno djala. Vpričo nje se nihče ni prederznil kvantati, ali zoper vero kaj govoriti, ali pa drugih opravljati. Leto in dan sem bil v njeni hiši (tako piše pisatelj njenega življenja), in razun tega potem še večkrat, pa se nikakor ne spominjam, da bi bil v njeni vpričnosti kdaj take pogovore slišal. Sploh po pravici lahko zapričam, da je nikoli nisem vidil jezne ali nezadovoljne, in nikoli nobene napčne besede ne slišal od nje. V tej zadevi je bila prav enaka tisti ženi, od ktere pravi sveto pismo: „Svoje usta odpira modrosti, in postava milosti je na njenem jeziku“ (Pregov. Sal. 31, 26). Odločna nasprotnica vse blebetavosti tudi v prazne ali opravljive marnje ni bila nikoli zapletena. Zato se je pa tudi vsega obiskovanja po hišah skerbno ogibala. Znano in spričano je, kar ji služi le v čast, da svoje hiše ni drugači zapustila, kot takrat, kadar je šla v cerkev ali pa kakega bolnika obiskat.

Svojo največji skerb pa je obračala v izrejo otrok. Veliko je molila za pomoč od zgorej, ki je k temu imenitnemu opravilu potrebna. Pa je tudi s čujočimi očmi vedno pazila na svoje otročiče. Kakor vertnar divje odrastke brez prizanašanja od drevés odrezuje, tako tudi ta skerbna mati grešnih napák nad svojimi otroci ni terpela, ter jih je svarila in kaznovala s tisto ljubeznjivo resnobo, ki je sicer redka, pa k vspešni izreji potrebna. „Jeza ne poboljša otrok“, je djala, in prav po pravici. Posebno si je prizadevala, ljubezen do molitve in do čednosti ljubim otročičem že v zgodnji mladosti v serce zasaditi. Pri tem ji je že to veliko pomagalo, ker je bila v keršanskem nauku sama dobro podučena. Tudi lepi zgled, s katerim jim je vedno svetila, se je otrokom prav živo v serce vtisnil. In v resnici, ni ji bilo treba se jih sramovati, marsikako veselje je nad njimi doživela. Njeno posebno veliko materno veselje pa je utegnilo to biti, ko je njena najstarejši hčerka leta 1859 kot nevesta Kristusova (ali nuna) pred altarjem Božjem stala.

Ona pa ni bila samo poslom dobra gospodinja in otrokom skerbna mati, bila je tudi revnim in potrebnim velika dobrotnica. Tudi od nje veljá, kar modri Salomon pravi: „Svoje roko odpira ubogemu, in svoje dlani steguje proti potrebnemu“ (Pregov. 31, 20). Število njenih dobrot pozná pač Bog sam. Ona sicer ni delila milošinje brez védnosti svojega moža; toda pametni mož ji je v tej zadevi pustil popolnoma prosto ravnati. Da je bila revnim in potrebnim dobra in od njih tudi ljubljena, narbolj spričujejo obilne solze, ki so jim tekale na njen grob.

(Konec nasl.)

Zamorska deklita.

Izgled imenitne bogoljubnosti.

(Dalje.)

Ko ni sestre zapazila, jo je bilo slišati, kako je molila: „Ljubi Jezus! uči me dobro križ nositi, zakaj sama od sebe nič ne morem“. Neko jutro se deklica zbudi s tako oteklimi očmi, da jih ni mogla odpreti. „Znabiti bom slepa“, je rekla; „poterpljenje, potem ne bom vidila napak drugih. Raji zgubim oči kakor pamet, zakaj potem bi ne mogla več na Jezusa misliti, ne več od Jezusa in z Jezusom govoriti, ne več ss. zakramentov prejemati.“ Oteklina je tako narašala, da niso vedili nobenega pomočka več zoper njo. Noge in celo truplo ji je nenavadno oteklo; v obraz ji je bilo skor grozovito pogledati. Vkljub temu je ostala vedno mirna in se je pečala le z nebesi. Bolniška strežnica ji je rekla nekega dné: „V nebesa boš še le šla, kadar bo Bog hotel.“ „Se vé da“, odgovorí deklica, „kadar od nebes govorim, se tako razume, da z duhom grem v nebesa in se potem zopet nazaj vernem.“

Veliko silo si je mogla storiti, da je zjutraj vstala in teš ostala do sv. Obhajila. Akoravno je bila ena naj bolj čednih deklic, so jo bile vendar njene bolezní čisto skazile. Kdor jo je pri njenem prihodu vidil, jo je mogel milovati. „Uboga Jozefina“, je rekla ena naših sester, „kako se je ta majhna lepa podoba spremenila!“ „Kar mene zadeva“, precej zaverne deklica, „mi je malo mar za to, če je moje telo gerdo; sej pojde v zemljo. O, da bila le moja duša lepa, ki pojde v nebesa. Jezusu lahko dopadem celo v ostudnem telesu.“

Nekega dné, — ne govorim od sedanjega časa — je v obednici med branjem Jozefina jokala in ni nič jedla. „Kaj ti je?“ jo je vprašala sestra, ki je zraven nje sedela. — „Kaj mi je“, pravi deklica, „kaj ne slišiš, koliko je Jezus iz ljubezni do mene terpel.“ Drugikrat je slišala brati življenje nekega svetnika. „Ubogi svetnik“, je rekla, „on je tako pokoro delal, in jest, — jest pa nič ne storim!“ Večkrat je revica terpela velik notranj strah. „Tako se bojim hudobnega duha“, je rekla potem, „to je tako ostudna pošast.“ Kadar se je včas pri branji med jedjó imenoval hudobni duh ali pekel, je precej začela vpiti in se je strahú tresla. „Nič več ne maram jesti“, je rekla, „pekel in hudobni duh me tako zelo strašita.“ — Vendar nekatere besede spovednikov, ali od mene, so jo precej zopet pomirile. Nekega dné proti večeru je začela Jozefino močno glava boleti. Vkljub temu je vendar šla k spovedi in k Božji službi. Ko so jo spat spravljale, je srečala mene in klicala: „Mati, mati, pojdi vendar sem, meni je treba s teboj govoriti“. Jokala je tako, da ji je glasno ihtenje glas ustavilo. Vzela sem jo seboj v sobo. Govorila ni družega, kakor od strahú za svoje večno zveličanje. Njene besede so bile tako ginljive, da se tudi jest nisem mogla solz zderžati. Potolažila sem jo in izročila sestri, ki jo pelje spat. Jozefina, ki je bila zopet mirna, ji je pokazala podobo Matere Božje in svetinje svetega mučenca, ktere sem ji bila dala, in je rekla: „Prosim sv. Devico in svetnika, da bi ozdravela, če je volja Božja. Prav vesela sem, da sem z materjo govorila, zdaj se nič več ne bojim hudobnega duha. Za gotovo mi je rekla, da bom prišla v nebesa, in če bom voljno terpela, potem celo ne bom nič prišla v vice, temuč naravnost v nebesa. Kako sem iz serca vesela!“

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Zahvala. Lepe darove deli naša hranilnica vsako leto za dobre namene. To je dalo podpisaneu opravištvu serčnost, zaupljivo poterjati na njene vrata ter prositi za naj večji reve, neozdravljive siromake, da bi tudi tim dobrotljivo nekoliko pripomogla doveršiti novo hišo, ki je že pod streho. Prošnja ni bila zastonj. Podaril je slavni hranilnični veliki zbor tri sto goldinarjev v ta namen. Opravištvo torej izreka s tim priserčno zahvalo slavnemu zboru za lepo podporo, z gorečo željo, da bi dobrotljivi zbor v enakem smislu še prav veliko storiti zamogel v prid našega mesta in v blagor cele dežele! Bog daj, Bog plati!

V Ljubljani, 21. svečana 1876.

Frančišk Kramar, korar.

Karol Heidrich, špiritval.

Iz Železnikov, 14. januarija. (*Nekoliko črtic o t. o. Klemenu Jelencu.*) (Konec.) Za olupšavo bolnišnične cerkve je bil rajni zelo vnet. Se vé, njemu denarne okolišine niso dopuščale za to kaj posebno poskerbeti; — če se ne motim, ima pa vender cerkvice sprelep ciborij, ki bo služil kot častni spominek na njegovo vmeno za ozališanje svetišča. Kako pa je gorel za dušni blagor njegovi oskerbi izročeni bolnikov, tega pergo ne more dostojno popisati. Marsikteri je prinesel s telesnim zdravjem tudi dušnega iz bolnišnice, in mnogokrat čule so se celo zunaj po deželi iz ust poprej velikega pomilovanja vrednih oséb besede: Res, g. pater Klemen, oni so mož; oni so me pripeljali zopet na pravo pot. In kako bi tako blaga, ponižna, skerblija, krotko-pohlevna, miloserčna in Bogu vdana duša res tudi ne bila zamogla vlti svojemu bližnjemu v serce duha prerojenja! Menim, da ga ni bilo človeka, ki bi se bil nad blaženim rajnim v čim spodtikovati zamogel; nasproti pa bi mogel o njem povedati mnogo mnogo častnih razsodb, ki sem jih slišal o raznih prilikah. Ali ni n. pr. to lepo spričalo, ako se o predpostavljenem, ki ima dan na dan s kakimi tri do štiri sto raznoverstnimi in raznomislečimi podložniki naj težavniši opravila, po 15 mescev dolgem delovanju reči zamore: „Nikdar nismo kaj takega vidili nad njim, kar bi se tudi le odpustljiv greh imenovati moglo.“ Ali: „Okoli 15 mescev sem bil skoraj dan na dan, včasih še po večkrat, z njim v dotiki, pa nikdar nisem vidil naj manjše nevolje pri opravljanji njegove službe.“ Ali: „Menil sem, da ga ni na sveti, ki bi mene spreobornil; ta (o. Klemen) me pa menda vender le bo.“ Ali: „Če ta gospod umerje, bo to za našo škofijo in za frančiškanski red prebritka zguba.“ Ali: „Odkar je živel in delal v Ljubljani rajni g. o. Paškal, ne vem, da bi bil kdo bolj čistan, kot g. o. Klemen.“ S temi kratkimi stavki pa kratko malo še nisem vsega povedal, kar bi o rajnem častnega govoriti vedil in zamogel; — se vé, da take in enake besede o njem pisati smem tudi le zdaj, ko jih rajni s telesnim ušesom več slišati ne more. Ko bi bil storil kaj takega o času njegovega življenja, prepričan sem, da bi ga bil s tem občutno razžalil.

Kot naj starejšega zmed otrok, in zraven v vseh ozirih resnično naj iskrenejše ljubezni vrednega ga je mati na vso moč rada imela; toraj ga je tudi mnogokrat vabila na dom. Kdo bi se temu tudi čudil? Sej ji je bil rajni zvesto vdani sin, na vse strani naj boljši svetovavec, ter ji je ob enem pri mlajših otrocih nadomestoval nekako tudi prezgodaj umerlega očeta. In če se je vsako leto tudi za kakih prav malo dni materini želji vdal, se je vender le vidilo na vsem, skoravno je serčno ljubil njo, svoje domače in mnoge prijatelje, da

se je naj srečnejšega vender le čutil med samostanskimi zidovi. Počival pa tudi doma ni, akoravno je bil oddiha potreben; ampak na moč rad je pomagal pridigovati in spovedovati ali v domači farni cerkvi, ali pa pri kaki duhovnji v obližju. Naj večkrat je nekako misijonaril na Zalem Logu, kjer je bil menda redno za 2 ali 3 dneve vselej, ako je prišel za kak pičli teden na dom. Z ondotnim bolehnim g. župnikom, kot tukajšnim rojakom, sta si bila posebno dobra, njun duh se je na moč dobro strinjal. Kadarkoli je rajni prišel domu, bil je nekak misijonar tudi svojcem in prijateljem. Prigovarjal in spodžigal jih je k lepemu življenju, in imel za vsacega kaj prijazno-spodbudnih besed, podukov ali opomb. V domači hiši imel je oko in skerb za vsako potrebo; v vsem je želel in prigovarjal naj natančnejši red, pregledoval je celo pogostoma domače kerčmarske mere in opaltarske uteže, da bi ne bilo kje kaj pomanjkljivega ali napénega, in da bi kdo ne bil, če tudi le za dlako in nevedoma za kaj poškodovan. V poslednjem času pa si je bil kmali jel celo že na vest šteti tudi te male dneve, katere si je vsako leto izprosil od svojih gg. prednikov za oddih, in ob eni poslednjih nazočnost na domu je djal materi: „To ni prav, da tolikokrat k vam pridem; jaz bi moral svetu popolnoma odmrati!“

Predzadnjikrat nahajal se je rajni v Železnikih pretečeno jesen, ko so bile žegnansko nedeljo (XXII. po Binkošti) v tukajšni farni cerkvi po gosp. mons. Jeran-u slovesno blagoslovljene nove orglje, katerih se je rajni prav zelo veselil. Izročena pa mu je bila o taisti priliki od njegovega samostanskega g. prednika tudi naloga, da je naslednji dan, 18. oktobra, v domači cerkvi blagoslovil sv. križev pot. Imel je taisti dan zadnjikrat tu slovesno sv. mašo s primernim ogovorom; koj po taistem je blagoslovil s prižnice nazočim molke in križce, ob sklepu duhovnega opravila pa je po določenih pravilih postavil postaje križevega pota. Z vsem tem dobili so tedaj tudi naša farna cerkev, in vsak posebej, komur je bilo kaj blagoslovljenega, na dolge leta pobožni spominek na rajnega. Naslednje dni šel je bil na Zalilog prav kakor v poslovilo, pomagal ondi spovedovati, in je imel na sv. Uršule dan tudi pridigo, v kateri je vsem stanovom priporočal skerbno pripravo za srečno zadnjo uro. Menda v oziru na zgoraj povedane besede, da prevečkrat domú prihaja, se je takrat tako malo mudil v domači hiši, da mu je o poslovilu sestra šaljivo djala: „Kadar boš zopet kaj memo hodil, se pa še oglasi!“ — Zadnjikrat, in sicer le za eno noč in za pol dneva pa je bil tukaj 19. novembra m. l., ko je bil sprejel povabilo, ter je prišel na pogreb kerstne botre svojih bratov in sestre. Male proste trenutke taistega pol-dneva porabil je bil tudi v to, da je obiskal za hip svoje boljše prijatelje, in ločil se je tako nekako pomenljivo od nas, da smo še le ob smerti razvidili, kaj nam je njegovo takratno poslovilo pomenilo. Ko smo pa dobili konec kvaternega tedna iz Ljubljane naznanilo, da je zbolel, in to še za vročnico, je bilo nam precej tudi zginilo vsako upanje, da bo kdaj več zdrav vstal iz bolniške postelje. Sicer nam je pošiljal poročila, da upa, da ni nič hudega, in da le za to leži, ker mu zdravniki tako velevaljo; ali tiste besede, katere mu je 18. novembra m. l. v Ljubljani eden njegovih naj iskrenejših prijateljev in častilcev govoril, namreč: „Klemen, meni se tako dozdeva, da Ti ne boš dolgo več živel, ampak da boš kmali dozorel za nebesa“, — te besede niso nam šle nikakor iz spomina, in za nas — Bogu bodi potoženo, so se le prezgodaj vresničile. Blagi g. o. Klemen mučil se je v življenju na vse mogoče načine za dušni blagor bližnjega; menda ravno za to ga je pa tudi prvi mučenik katoliške Cerkve, sv. Štefan, ravno na svoj god k sebi v tovaršijo na nebeško povračilo povabil.

Mertvo truplo rajnega ni bilo položeno na oder, prevlečen s črnim baršunom in svilo; — bosonogo, v priprosti leseni truzi ležeče, opravljeno v ponižno samostansko haljo in z višnjevo štolo čez ramo, vživalo je pa vendar toliko spoštovanja in češčenja, da kaj enacega pisavec teh verstic še ni nikoli vidil. Ljudstvo drenjalo se je v neštevilnih trumah blizo njega, poljubovalo mu noge in roke, ter prelivalo silovito solze. In akoravno je rajni ležal na mrtvaškem odru blizo 48 ur, je bilo ozračje krog njega vedno nespremenjeno, in naj manjši sledi merliškega duha nismo čutili tudi takrat ne, ko so ga devali v trugo.

Omenjeno naj bo k sklepu tudi še to, da je mati z ostalimi otroci in z nekaterimi bližnjimi prijatli želela, da bi se bilo mertvo truplo rajnega prepeljalo na pokop domú v Železnike. Ker bi bilo pa to na mnogo strani s težavami sklenjeno, ter bi se bilo postavno dovoljenje v to javljine doseglo, se je toraj tudi želja opustila. Ob sredi št.-Krištofskega mirodvora pripravili so mu toraj tihi prostorček, kjer truplo po skončanem težavnem delu mirno počiva, duša pa v raju za svoj trud večno plačilo in večne sladkosti vživa! — Naj pred Božjim prestolom obilno prosi za nas!

Podratitovski.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Vsi avstrijski nadškofje in škofje so oddali vladi protest zoper tisto zoperklostersko postavbo, s katero so liberalci hotli klosterskim družbam živec življenja podvezati in jih tako zatreti. V svoji spomenici pravijo škofje proti koncu, da taka postava bi enako žalila osebno svobodo državljanov, kakor veri veljavo, pa čast katoliški Cerkvi, udom njenih redov in njenih družb. — Ministerstvo je res sklenilo, da te vsako svobodo ubijavne osnove ne bo predložilo cesarju v poterjevanje.

Deržavni zbor se utegne dokončati v prvi tretjini sušca, in se snide zopet v rožniku, zlasti zaradi posvetovanja za trgovsko zvezo s kraljem Viktor Emanuelom. Ta zadeva je izročena dvornemu svetniku baronu Žvegljnu, ki se je te dni vernil iz Rima.

Kardinal Ledohovski je 21. t. m. na svojem popotvanji v Rim prišel na Dunaj, kjer se je imel muditi nekoliko časa. Množica slovečih mož in katoliškega ljudstva ga je sprejela na kolodvoru častljivo, kakor se spodobi možu, ki je zavoljo Kristusovega imena ječo terpel.

Deželni zbori češki, dalmatinski, gališki, oba avstrijska, solnograški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, moravski, šlezijanski, isterski, predarlški, tiroleški, goriški in teržaški so sklicani 7. sušca.

Svoboda zlata, oj kje si domá? „Poturice“ v Bosni. Odkar je papež jetnik in Cerkev nekako vklenjena, misli svet, da je „svoboden“. Toda, od vsih strani doni neutolažljiv glas: „tvoja svoboda je sužnjost, tvoje djanje samopridnost!“ Narod, ktereга prostomišljaštvo vedno zveči v širokih ustih, pa pri tem naj več terpi. Toda šiba se moči tudi za tiste, ki častitljive besede rabijo v svoje samopridne namene. Divja samopridnost na Jutru žuga v dotiko priti z olikano koristljubnostjo na Večeru in na Severu. Oboje mora priti v hudo šolo, preden se bode povernilo k resničnemu bratovstvu in človekoljubju.

Keršanstvo je bilo poganske trinoške mednarodne pravice spremenilo v pravo bratovstvo in človekoljubje. Nekdanji Greki in Rimljani, z drugimi narodi vred, so poznali le svojo lastno pravico, služili le samo lastni

narodnosti; če je napad na tujca pravičen ali krivičen, jim ni bilo dosti mar. S premaganim sovražnikom so delali kakor z zverino, ljudje so jim postali sužnji, oropane dežele pa lastina.

Keršanstvo pa je narode združevalo, bi djal, v velike deržavne in narodovske družine z enakimi pravicami in in enakimi dolžnostmi.

Psevdoliberalizem je menil, da to reč bolje vé in zná. Odrinil je keršanstvo in njegove vélike načela ter pričel delo na svojo roko. Toda, kjer koli je pričel, se je kar hitro razodelo, da liberalizem je šušmar. Ne vedoč kdaj, je prišel mavtarstvu v kremplje in razkopavanje dirja naprej z nezmérno naglico — v nekdanjo divjaštvo v novi obleki. Zagrizenost, tigerska jeza tako imenovanih „mladih“ po več deželah zoper Cerkev Kristusovo, v kateri edini je studenec vseh blagrov za narode, ta fanatiška razdraženost kaže, da utegnejo še hudi časi priti, predenj se pravo spoznanje zopet verne.

Poglejmo pa, kako nesrečno ljudstvo v Mohamedovih zmotah na Jutrovem greši zoper bratovsko ljubezen.

Za Bosno in Ercegovino je sultan v Carigradu vsled nasvetov velikih vlad določil to-le: Polno versko svobodo za vse nemuselmanske verstva; prodajo vladnih neobdelovanih zemljiš v roke potrebnih s prilajšanjem plačevanja; spoštovanje enakosti med muselmani in nemuselmani itd. Odbori iz enacega števila velikašev muselmanskih in nemuselmanskih po glavnih mestih imajo čuti, da se te zboljšanja urno zveršujejo. Tudi se obeta pomiloščenje vstajnikom, ki se povernejo k podložnosti.

Turčin vselej obeta kristjanom zboljšanje, kadar je sila ali mu sicer kaže; kadaj pa se bo turčin res poboljšal, je drugo prašanje. V pojasnjenje, kako malo je ljudstvo muselmansko zmožno drugim narodom pravično biti, naj služijo naslednje naznanila. Vidi se zlasti iz ondotnih dogodb kakošno ljubezen do bližnjega imajo odpadniki.

L. 1839—1840 je eden Hervatov prehodil ondotne zemlje in čudne reči je bil popisal o ondotnem stanju. Bosna ima dosti lepih ravnin, pa največ ležé pusté, da človeka serce boli. Bosna sploh je rodovitna zemlja, to kaže sadje, ki ga imajo dokaj.

Kar se tiče stanú kristjanov, pravi potnik, je zanje naj huje po Sarajevskem polji. Ondi kristjani nimajo nič pod milim nebom, ne hiše, ne pohišja, ne mačke: kar koli se vidi, vse je agovo (aga, nekaj turški posestnik, zapovednik, poveljnik). (Bosna je bila namreč l. 1465 od Turčina premagana; takrat se je plemstvo poturčilo in torej ohranilo svoje posestva, ljudstvo je ostalo keršansko, vse zgubilo in mora strahovito terpeti od tih divjih poturčencev.) Po „hišah“ sedé samo turki; „vlahi“ (kakor imenujejo kristjane) sedé po „košarah“, pletenicah. Zunaj Sarajevskega polja, koder kristjanje sami sebi hiše delajo, turki skerbno oprezujejo, da bi kdo sebi ne naredil malo bolji hiše; ako to storí, precej ga tirajo pred sodnijo in ga prašajo: „Pa mar tudi kèrat, tudi ti hočeš imeti hišo, tudi ti si nekaki aga?“ le berž v zapor, dokler ne plačaš toliko in toliko stotin grošev. Hiša naj se mu uzame, in dajte jo kakemu turčinu. Za tebe pa je košara, lipovi kèrst; ti si napravi košaro.“ Te košare so pletene iz protja, kakor koš, in z blatom zalepljene, streha je iz slame ali sena.

Sarajevac jeséni in na spomlad kristjanu dá semena, da izorje polje in obseje. Kristjan sam kosi, žanje, mlati in spravlja žetev; toda agov človek ga vedno opazuje: poslednjič, kakor je že navada, aga s kristjanom vse nekako porazdeli.

V Bosni, pravi, ni nihče lastnik svojega imetka. Paša je zmožen, vsakemu vzeti, kar ima, pa dati, komur mu je drago.

V Sarajevskem pašaluku ne smejo imeti svinj, v Sarajevu tudi v svinjaku ne. Ako se po nesreči kak turčin tudi le z robom halje podergne ob svinjino (meso, сало od svinje), se tisti dan ne sme „klanjati“ (moliti); namesto tega kimajo za pečjo in se kopajo.

Domačo besedo so tudi poturčenci ohranili; toda ko bi Turčin bil imel pomočke in misel jim turški jezik vsilovati, ni dvomiti, da bi ga bili tako zatajili, kakor so svojo vero. V Bosni se govori ilirsko (serbako), mnogo pomešano s turškimi besedami. Tergovec, ki je prehodil vso evropsko Turčijo, je rekel, da povsod moreš govoriti „bošnjački“, — celo v Carigradu, pravi, „je sve bošnjački, samo malo osmanliški in garčki“. To poslednje pa je pač pretirano. Bošnjaki ne verjamejo, da tuje besede mešajo v svoj jezik, temuč še pravijo, da osmanlija (turk) bošnjaške besede rabi. Akoravno je sarajevski paša (1839) znal dobro turško, arabsko in arnavtsko (albansko), mu vendar ni bilo drago, če je kdo pred njim turško govoril; on je odgovarjal le bosnjaško in rekel, „naš slavni bošnjački jezik je od svih najlepši na svetu“.

Kristjani se v Bosni ne smejo imenovati Bošnjaki, ker tako mohamedanci le sami sebe imenujejo; kristjani pa so jim „raja“ ali „Vlahi“. Akoravno pa so Bošnjaki in Osmanlije (pravi Turki) oboji mohamedani, pa se vendar strašno čertijo med seboj. Bošnjak pravi, da pod nebom ni gerjega človeka od Osmanlije; Osmanlija pa pravi, da so Bošnjaki „poturice“ (poturčenci), in da so hudobniši od djaura (kristjanov); zato da jih je treba daviti in teptati.

Turki vedno javkajo, zakaj ni vojske, ter se ne bijejo ali z „Vlahom“ (kristjani) ali s „Kavrinom“ (stranskim nevernikom). Ne delajo nič, razun rokodelcev in tergovcev. Drugi čepé in pravijo, čemu živijo, ko nikjer vojske ni. (Pri nas so „poturice“ bolj „flik“: bijejo se zoper svoje očete, škofove in duhovne, in zoper svoje rimsko-katoliške brate z jeklenimi peresi na papirji!)

Popotniku so večkrat očitali, ko ni mogel s podklonjenimi nogami po turško čepéti. Rekli so, da se je treba učiti po človeško, in ako prav se je rodil med Švabami (Švabe imenujejo vse, kar je unkraj Save), da je pa vendar zdaj prišel med ljudi, da se je treba toraj lepe poštene obnaše učiti, ter se svet ne posmehuje. „Zaboravi več jedanput taj pasji hadet“ — pozabi že enkrat to pasjo navado (po evropsko sedeti) — so mu rekli. Drugi so pristavljali: pa poturči se, revše, poturči!

Popotnik tudi pripoveduje, kako so ga otroci teh „poturic“ terpinčili; v Travniku, n. pr., so vanj kamnje in blato metali ter kričali: „Eno Kārsta! eno, udri Kārsta! daj pare (turšk denar), daj odkupi se!“ — Olikani „poturice“ drugačno kamenje mečejo v „Kārsta“. Bog nas vari vsakterih „poturic“!

V Angori, v mali Aziji, so armenski razkolniki katoliškim Armencem s silo vzeli škofov dvor in škofijsko cerkev. Ta rop so doveršili s pomočjo turškega poglavarja, kateri je z vojaštvom vlomil v cerkev in v škofov dvor. Obilno število vernikov so s sabljami podili iz cerkve ter so 22 oseb hudo ranili. Brusa-angorski poglavar je k vsem tem nesramnostim dal še 6 armenskih velikašev pregnati. In zakaj? Zato, ker niso hotli poročstva prevzeti, da katoličani ne bodo poropanega nazaj zahtevali! Na ugovor zunanjih poročnikov je sicer turški trinoški poglavar odstavljen, šestere velikaši iz pregnanstva poklicani nazaj, ter bodo v Carigradu sami napadnike tožili; koliko pa se bo doseglo pri gnjilobi turški, ki je že tolikokrat beričevala razkolniškim Armenom zoper katoličane, to je prašanje. Neka peklenska pošastna moč sedanji čas povsod strašno rogovili zoper katoličanstvo.

Drobne novice. Greško-raskolniška srenja Bakorvanj na Ogerskem je vsa prestopila v katoliško Cerkev. — Iz Mezopotamije naznanujejo, da se je izobčeni armenec Mesrobij Ceneasisijan podvergel in se zopet podal v naročje sv. katoliške Cerkve. Celo leto se je pripravljaj na ta resni korak. Njegovo spreobrnjenje dela upanje, da se bo končalo kupelijansko razkoništvo, ker Mesrobij ima boje večji moč do naroda kot Kupelijan sam, in ker poslednji je zdaj zgubil že povsod veljavo. — V Belgiji je katoliško vseučiliše v Lovanji imelo 112 študentov v filozofiji, 179 v vedah, 258 v pravih, 282 v medicini, 142 v bogoslovji in 187 v posebnih šolah; skupaj 1160 gojencev, ali 831 brez posebnih šol. Deržavna univerza v Gandi pa je imela le samo 20 študentov v filozofiji, 30 v vedah, 90 v pravih, 75 v medicini; skupaj 221. In deržavno vseučiliše v Liegi 78 filozofov, 138 v vedah, 166 pravoslavcev in 159 v zdraviloslovji; vsih 441. Katoliška edina univerza jih je imela tedaj več kot obe deržavni. Od tod je očitno, zakaj tudi v Belgiji ničvredno pa nevošljivo prostomiselstvo pričenja vojsko zoper učno svobodo. — Lažiliberalstvo v Rimu slabo tekne, ker od tedna do tedna se zmeraj zmanjšuje število prebivalcev. Od 27. grudnia 1875 do 2. pros. 1876 je bilo rojencev 180, merličev pa 230. Srednja letna mertvija v Rimu je nekaj čez 34 od tisuč prebivalcev, v tem ko je n. pr. v Londonu 24, v Parizu 27, v Novem Jorku 24, v Filadelfiji 19, na Dunaju 27, v Pragi 31 itd. Ne mine pa tudi dan, kakor piše „Unità“, da bi se v Rimu ne pokazali strašni nasledki izstradanja. 25. pros. je revež Bartoli Leopoldo za lakoto na očitni ulici „delo Struzzo“ padel na tla, in še le ko so ga z živežem poterdili v lekarni „Ottoni“, je zopet mogel ne noge. Ravno ta dan so bili vjeli 4 roparje, ki so bili očitno na ulici „via Panisperna“ dva gredoča človeka napadli. Dežele se spreminjajo v razbojniške jame, ako se začne v njih zatirati sv. vera in njeno duhovstvo. — Po „Kolonj. časniku“ je zdaj v Berlinu 23.000 delavcev brez dela. Lepa sreča! — Angleški vojni je umerl naj starši general, Tailor, star 93 lét. — Na Švicarskem v Bernskem kantonu odpadniki „altkatoliki“ ne morejo pri vsem rogoviljenji nič opraviti. Za razširjanje odpada torej zdaj moledvajo denara, da bi podpirali rogovilsk časnik dandanašnjega kopita, kateri bi obiral katoliške duhovne, kakor delajo n. pr. tudi pri nas mavtarski sužnji. — V Rimu so prešnjo nedeljo mestne straže blizo terga „Navona“ našle starega moža, ki je bil za lakoto na tleh obležal. Ali se ni mar mogel nasititi „zlate nove lahonske svobode“? — V Rimu je umerl Mavricij Quadrio, eden zvestih Macinovih prijatelov, umerl, kakor je živel. Rekel je v nekem pisanji, da umerje v veri, katero ga je učil Macini, da veruje v Boga, v Macina in v dolžnost. Garibaldovci so sicer še delj napredovali, kajti „Unità“ pravi, da ne verujejo v drugo, razen v trebuh! — Vzroki brezbožnega samomora. „Unità“ pripoveduje, da 1. pros. je v Torinu samoga sebe umoril neki karabinjer; na mizi so našli ostuden „roman“ odpert, a čigar branjem se je nearečnejš oserčeval k svojemu figa-serčnemu uboju. 24. prosenca pa se je v Torinu končal vojak, čegar strast je bilo branje romanov in ki je rad govoril o neki drami s tako tvarino. Starši, varite otroke pred branjem škodljivih bukev! — V Siciliji je šel na boben laški senator Gennordi, vsled tega je pretresenih več družih bank in naprav, veliko delavcev je ob delo, — bojé se kacega nepokoja. „Oh, Rim ne rodi sreče senatorjem! Ta umerje, ta gre na boben, ta v ječo,“ — kliče „Unità“. — Po vsem Beneškem se zbirajo podpisai za protest zoper neprenašljivi mlinski davek. — V Milanu je umerl sređišni oskerbnik, ki ga je bil postavil minister Bonghi, da naj stika po semenih, koder nima nič opraviti. —

Iz Berlina naznanjajo, da je znani Arnim zapravljan kakor izdajic domovine, ker je na svetlo dal knjižurino „Pro Nihilo“, in zahtevan je pred sodnijo. Tedaj še vedna puljava med velikima sovražnikoma sv. Očeta! — V tergu Valle blizo Avellina so lahonski tolovaji, ki jih sodnija ima že v rokah, vstrelili duhovna Zigarelli-a, gredočega iz večerne šole in spremljevanega od 9 šolavjev. O sedanjih „laških blagih nove svobode“ je vse mogoče! — Iz Norvegije se slišijo vesele novice o znašljivosti ondotne vlade do katoliških misijonarjev in njih oznanovanja. Apostoljski prefekt Ma. Bernard se pripravlja zidati cerkev v Trondtjelmu. — Kardinal Ledohovski je dobil tudi z Angleškega vošila zarad rešitve iz ječe, namreč od vojvoda Norfolk in družih imenitnih in blagodušnih katoličanov. — Pruski minister Bülow, ki je na laškem popotvanji cesarja Viljema Bizmarka namestoval, je nevarno zbolel. — Laški princ Humbert boje misli spomladi z vojaškim pratežem potovati v Petrograd in druge ruske mesta. Ima pač Italija veliko denarja za zapravljanje!

Cret in sad zrele molitve.

Zahvala.

Št. 1. Ex voto. Nismo se motili v zaupanju na mogočno priprošnjo Naše lj. Gospé presv. Serca. Njej pripisujemo veliko milost, da so dragi nam oče rešeni zlo nevarne bolezni; kar drugim v spodbudo očitno, hvalžno spoznava

družina B. v M. na Dolenjskem.

Št. 2. Blagovolite, prosim, sledeče verstice v Zgod. Danici razglasiti v nar preserčniši zahvalo Naši ljubi Gospej presv. Serca Jezusovega. Jest zakonska žena bila sem iz prehlajenja bolna dve leti in štiri mesce, da nisem mogla nič iz hiše. Bila sem večkrat tudi v smertni nevarnosti, da so že vsi obupali nad menoj. Ko pa sem dobila bukvice te bratovšine, pribežali smo z vsim zaupanjem k Mariji in začeli opravljati devetdnevno. Ko smo jo drugič opravili, začela sem že hoditi. Prosim torej, da se v čast Marijno to razglasi.

V Polhovem gradu, 20. svečana 1876.

A. R.

Št. 3. Lenčika iz Dola s temi versticami spolnuje svojo obljubo, ter se očitno zahvaljuje naši preljubi Gospej presv. Serca za zopet zadobljeno zdravje.

Št. 4. Dolžna zahvala. Bil sem preteklo leto zelo nevarno bolan, priporočil sem se naši ljubi Gospej in neka pobožna duša je brez moje vednosti opravila devetdnevno za moje ozdravljenje. Res sem se popolnoma pozdravil. Naša ljuba Gospa presvetega Serca! sprosi tudi ti blagi duši popolno zdravje, ki nekoliko boleha, in jo priporočam prošnjam častivcev Naše ljube Gospé presv. Serca.

P....č.

Prošnje.

Št. 1. Z dežele. Silno razujzdan in mnogim pregreham vdan mladeneč bodi prav serčno priporočen v molitev bratovšini „Naše ljube Gospé“.

Št. 2. Iz Notranjskega. Žalujoča mati bratovšino Naše ljube Gospé presv. Serca pomoči prosi za svojo hčerko, že več časa bolno. Nobena zdravila nič ne pomagajo; obernem se tedaj s prošnjo do udov te dobrotne bratovšine, naj bi ji sprosila po Marijni priprošnji zdravje, če je Božja volja. Ako nas Bog usliši, hočem potem zahvalo po „Danici“ razglasiti.

Terezija Š.

Št. 3. Iz Teržaške škofije duhoven, ki že delj časa bolehnemu zdravila, toplice itd. nočejo pomagati, se bratovšini „Naše ljube Gospé“ prav serčno v molitev priporoča.

Št. 4. Žena bolnega moža goreče priporoča v molitev bratom in sestram Naše lj. Gospé presv. Serca, da bi mu Marija izprosila zdravje, ako je Bogu v čast in bolnemu v zveličanje.

V Bohinji 20. sveč. 1876.

M. Š.

Št. 5. Enako priporoča mati zlo lahkomisljenega sina za pravo pamet in gorečnost do Božje službe.

Št. 6. Hči svojega, pijančevanju zelo vdanega očeta ljubeznjivo priporoča v bratovsko molitev, naj bi jim Marija pri ljubem Jezusu pridobila spreobrnjenje, ko že nobena prošnja ne pomaga.

Št. 7. A. P., silno nevarno zbolela, se prav goreče vsim udom bratovšine N. lj. G. v molitev priporoča.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Svečan. — Februarij.

27. Nedelja pustna. Evangelij: „Slepec poleg pota, kteremu je Jezus dal pogled.“ (Luk. 18.) — Po mestih in terjih je te tri dni skoz 40 ur sveto Rešnje Telo izpostavljeno. Dobi pod navadnimi pogoji popolni odpustek, kdor po prejetih svetih zakramentih obiše enkrat saj v teh treh dneh presv. Rešnje Telo v cerkvi, v kateri je izpostavljeno. — Sv. Leander, brat sv. Fulgencija, Izidora in Florencije, nadškof v Sevili na Španjskem, je spreobrnil iz Arijeve krive vere kraljevega sina sv. Hermenegilda sprič., in njegovega brata kralja Reareda. † 596. — Sv. Baldomér, spozn., kovač na Francoskem, po tem dijakon v samostanu. † 650.

28. Ponedeljek. Sv. Roman, opat, oče veliko menihov v lijonski okrajini in po juraškem gorovju. † 460. — Sv. Proterij, sprič., naslednik krivoverskega škofa Dijoskora v Aleksandriji, je bil od krivovercev umorjen veliki petek l. 457.

29. Torek pustni. Sv. Dositej, samotnik v Palestini, dobrotnik bolnikov. † v 6. stoletji.

Sušec. — Marcij.

1. Sreda pepelnična. Začetek 40danskega posta. — Sv. Albin, spozn., škof angerski na Francoskem. † l. 549. — Sv. Herkulan, sprič., škof v Peruziji, je bil od Totila, kralja Gotov, ob glavo djan; 40 dni po tem (piše sv. Gregor papež) so našli njegovo truplo z glavo tako zarašeno, da se ni nikjer poznalo na vratu, da mu je bila glava odsekana. — Sv. Svitbert, škof in spozn. † 713. Gl. Danico lansk. l. List 9.

2. Četertek. Sv. Simplicij, papež spozn., je zaver-gel cesarja Zenona krivično versko postavo. Petnajst let je z neutrujeno delavnostjo vladal sv. katoliško Cerkve tisti čas, ko so gospodarili ajdovski Herulci na Laškem, arijanski Vandali v Afriki, malikovavci na Francoskem in Angleškem, krivoverci na Jutrovem. † 482. — Blaženi Karol s priimkom „Dobri“, sin sv. Kanuta sprič., grof v Flandriji, je bil od hudobneža umorjen l. 1124.

Danes je dan 11 ur dolg.

3. Petek. Posvečena Krona N. G. J. Kr. — Sv. Kunigunda, cesarica, žena sv. Henrika cesarja. † 3. suš. 1040. — Sv. Marín, vojak, sprič. Ko je imel izvoljen biti stotnik v cesarski armadi, ga njegov nasprotnik iz nevošljivosti zatoži, da je kristjan. Od sodnika vprašan,

če je to res, je serčno odgovoril, da spoznava Jezusa Kristusa, Sina Božjega. Na to je bil ob glavo djan l. 272. — Sv. Asterij, zborni svetovavec, je bil priča Marínove smerti, je vzel na rame njegovo truplo, in ga je pokopal; zato so tudi njemu odsekali glavo.

Danes je prvi krajec ob 10. uri sl. m. jutraj.

4. Sabota. Sv. Kazimir, sin poljskega kralja, spoz., zgled čistosti in pobožnosti. † 4. suš. 1484. — Sv. Lucij, papež aprič., je bil obglavljen leta 253. Sv. Ciprijan ga z naj večji hvalo preslavlja, ker je s svojo veljavo in modrostjo krivoverce novocijane krepko zavračal. — Sv. Peter, začetnik ostrejšega benediktinskega reda v Kavi na Laškem; vstanovil je 333 samostanov tega ostrejšega reda. † 1118.

Pustni dan pride letos ravno na prestopni dan, na 29. svečana. Ta primerljaj se zgodi le čez precej dolgo časa, ker je razun na prestopno leto navezan še na dve drugi pogodbi: 16. april tacega leta mora kot Vélika nedelja priti na nedeljo, in biti mora prva nedelja po polni luni po spomladanji enakosti dneva in noči. Po tem takem se ta znameniti slučaj počez ponovi vsakih 116 lét; zadnjkrat se je bilo tako zgodilo l. 1724, in zanaprej se bo zopet namerilo l. 1944.

Leto.

Ali je lahko zvediti, ktero leto je prestopno, ktero pa navadno?

Prav lahko, če le malo znaš številiti. Razdeli samo zadnji dve cifri *) zadevne letnice s štirko (4); če se ti cifri brez ostanka daste razdeliti, je tisto leto prestopno; če pa kaj ostane, je navadno leto. Ne ostane pa nikoli čez 3. Sedanja letnica n. pr. je 1876; zadnji dve cifri 76 se daste brez ostanka razdeliti s 4; tedaj je prestopno leto. Po šolsko tako-le: $76 : 4 = 19$. — Kadar pa je ostanek, takrat njegova cifra kaže, ktero po prestopnem letu je tisto leto. Leto 1877 n. pr. bo prvo po prestopnem letu, ker 77 deljeno s 4. daje 19 in 1 ostane. Kadar pa ste zadnji cifri ničli (00), takrat se delite prvi dve s 4, in velja ravno tako. Leto 1900 n. pr. bo tretje navadno leto za prestopnim, ker 19 deljeno s 4 daje 4 in ostane trojka (3). Ako pa je kdo kje na zemlji, ki bi doživel leto 2000, bo imel prestopno leto.

Cerkveno leto.

Bliža se postni čas in lahko bi pisal kaj od pepelnice in velikopomenljivega pepeljenja, od Ninivljanov in Jona, od minljivosti in nespameti samopašnega veselja. Ker so pa pred začetkom posta še nekteri posebno nevarni dnevi in še bolj nevarni večeri; naj pristavim tukaj resnično dogodbo, ki veliko bolj živo uči, kakor mnogo besedi in klicev.

Pred nekterimi leti je pridigal v Ljubljani z velikim vspedom o. Klinkowström. Brat njegov je tudi jezuit. Oba sta sina švedskega slikarja Klinkowströma, ki je bil izrejen protestant, pozneje je pa postal katoličan. Temu slikarju se je bilo v mladosti prigodilo nekaj, kar je čudno skrivnostno in nerazjasnjeno, pa verjetno dokazano. Učil se je takrat svoje umetnije v Hamburgu, kjer spridenost široko gospoduje. Prišel je v tovaršijo z mladimi ljudmi, ki so ga nekega dne peljali v slaboglasno hišo na ples in k samopašni pojedini. Kar neprevidoma zapazi mladeneč častitljivega moža v dolgi črni obleki, kakoršne še prej ni vidil, in ki je

resnega obraza počasi stopal po dvorani. Mož se oberne h Klinkowströmu ter mu da s pogledom in obnašanjem svarično znamenje. Ginjen in potert zapusti mladeneč nevarno hišo in hiti domú; domá pa je precej iz glave narisal obraz in podobo moža, ki ga je vidil, in jo potem naslikal.

Pozneje se je podal v Pariz in od tam na Dunaj. Radovednost ga je tukaj peljala v dominikansko cerkev, kjer so bile ravno večernice. Ostermel pa je ves začuden, ker v mašniku, ki je imel večernice, je spoznal obraz, podobo in obleko prav tistega moža, kateri se mu je bil prikazal v Hamburgu na plesišu. Bil je znani blaženi o. Klemen Hofbauer, bogoljubni redovnik, ki je ligorjanski red vstanovil na Nemškem. (Rojen je bil v Tasvici pri Znojmu na Moravskem.) Domú pridži je poiskal Klinkowström podobo, ktero je bil naredil. Vse se je strinjalo. Hofbauer se mu je bil prikazal. Ta dogodek je bil vzrok njegovemu spreobrnjenju. Pokatoličil se je bil pa še le pozneje, ko je bil oženjen. Pridno se je podučeval v katoliški veri, pa na skrivnem, bojé se, da bi s tem ne žalil svoje žene. S strahom ji je vender razodel sklep, da misli postati katoličan. Radostno pa je to zaslišala. Tudi ona se je bila ravno tako na tistem nagnila h katoliški veri in je hrepenela po dnevu, kdaj bi bila zmožna možu razodeti željo, da hoče prestopiti v katoliško Cerkev. Kako sta bila pač vesela med seboj! Blagor mu, kdor posluša glas klica Gospodovega, če tudi ni vselej tako očiten, kakor je bil pri očetu obeh bratov jezuitov Klinkowströmov!

Potop.

Dni štirideset, pregrozno je dežilo
O času Noeta na zemljo grešno;
Rešiti se — napenjanje brezvapešno!
Bilo zastoj je pred povodno silo.

Divjaško ljudstvo je obupno vpilo
Z verhov gorá: o kje si mesto rešno! —
Toda prepozno — brezno je požrešno
Človeški rod končalo, potopilo. —

Le ti, ki v barko Noetu sledili,
Otetí bili so pogube strašne.
Kristjan, ta stvar je resnega prevdarka!

V valove svetne duše da izdaš ne,
O slušaj Pija, Cerkev glas premili.
Ker on je Noe, Cerkev rešnja barka.

Radoslav.

Odlikovanje. Sv. Oče papež Pij IX so č. g. Joana Zuža, knezo-škofijskega Lavantinskega dvornega kaplana in konzistorijalnega tajnika, za doktorja „Ss. Canonum“ promovirali!

Slava!

Vred.

Opomin. Nekteri udje katoliške družbe za Kranjako so za več ali manj časa še na dolgu s svojimi letnimi doneski. Društvo pa le tako more obstati in delati, ako se letnine odrajujejo, torej so zadevni družniki vljudno prošeni, da bi zastale doneske poslali podpisanemu. Ako ravno društvo ne more toliko storiti, kolikor želi; vender ima svoj dobrodelni odsék, kateri se trudi pomagati ubožnim, o poletnem času je vsak mesec ena sv. maša za družbine ude, pred Božičem je s pomočjo dobrotnih rok lepo množico otrok z zimsko obleko oskerbelo, sem ter tje napravlja svojim udom veselice itd., in delavnost

*) Cifra, arabska beseda iz „safari“ pisati, ktere se nam je ravno tako malo bati, kakor besed „žep“, „ded“ in veliko drugih; ital. je cifra, franc. chiffre.

se bode toliko bolj razširila, kolikor več bo udov in kolikor natančneje bodo letnino plačevali. Da se nam torej še to društvo ohrani, bodi slovenskemu občinstvu serčno priporočeno.

V Ljubljani, 22. svečana 1876.

Dr. Ant. Jarc, predsednik.

Slovstvo. Iz zanesljivega vira smo zvedili, da marljivi gosp. dr. Peter Tomazin, duhovni pomočnik pri novi duhovni sv. Antona v Terstu, ima v delu znamenito zgodovinsko stvarino o Istriji, katero namerja zlagoma na svitlo dajati — po tri zvezke na leto. V 1. zvezku se ima obravnati vera poganskih Teržaščanov in Istrijanov, — začetek kršianstva, življenje vsih svetih in blaženih iz ondornih krajev, vstanovljenje in dogodbe isterskih škofij; v 2. škofiji Pedena in Cittanova (Novomesto), ter življenje njunih škofov; — v 3. škofiji Teržaška in Koperska; v 4. škofiji Poreč in Pola — življ. njunih škofov; — v 5. kolegijalni in stoljni kapitelni in verste njih dostojnikov; v 6. vstanova in dogodbe moških in ženskih samostanov; v 7. krajopisi vsih duhovnij; v 8. oglejsko obredoslovje in zadevne knjige; — v 9. glagoliški obred v Istri in njegove liturgijske bukve; v 10. diecezanske sinode v Istri. Pisatelj ima čez 6000 dokumentov v rokah; v 6 letih se nadjda delo dovršiti. Bog daj srečo in pomoč verlih Slovencev k temu obširnemu delu. — G. dr. P. Tomazin je rojen v Terstu l. 1845, posvečen 1868, potem je prišel precej v duhovsko pastirstvo in je ob enem čisto na svojo roko delal poskušnje za doktoratvo, kar je opravil prej kakor drugi, ki se pošiljajo v Avgustiniše. Če svoje delo piše v slovenšini ali drugem jeziku, nam ni znano.

V Zagrebu je 17. t. m. po kratki bolezni v 45. letu svoje starosti umrl g. Avgust Martinak, sekcijski načelnik pri južni železnici itd., sin r. gimnaz. profesorja L. Martinaka, in bil je 19. sveč. z železnico pripeljan ter pokopan pri sv. Krištofu v družinskih rakah. Bodi v molitve priporočen ud spoštovane družine in sin r. profesorja blagim čitateljem, zlasti pa mnogim nekdanjim učencem njegovega očeta, ki nam je še zmeraj v dobrem spominu. R. I. P.

Na Dunaju je bila 18. in 19. t. m. grozna povodenj, zlasti v Leopoldišču. Dosti nesreče se je zgodilo in tudi nekoliko oseb je Donova pogoltnila. Nevarnost pa je minula.

V Pragi se to nedeljo, 27. sveč., pričnó velike slovesnosti na čast blaženi Neži s Češkega. V 6 cerkvah se bodo obhajale tridnevne s pridigami, slovesnimi mašami itd. Slovesnosti bodo terpele do 11. sušca. Pri prave se delajo velike, ves verni narod je razveseljen nove pripomočnice pri Bogu, in gotovo bodo vrel verniki iz vse dežele skupaj. Drugi pot kaj več.

Vojaških novincev mora letos dati Cislajtani 54.541 za stalno vojno in mornarstvo, 5454 pa za nadomestilno reservo, vkup toraj 59.995.

V Braševem (Kronstadt) na Sedmograškem so pred nekaj dnevi trije volkovi napadli stražnika pri smodnišnici, da se je mogel bojevaje umakniti čez majhen most in na pomoč klicati. Urno prihité trije možje stražniku na pomoč, in le večkratni strel je zverj odpodil. Mestni vojaški poveljnik je po tem dogodku spoznal za potrebo, k smodnišnici v hudem mrazu pošiljati dva stražnika, da vojaki ne bodo v nevarnosti pred volkovi.

V ameriškanski kolegiji v Rimu napravljajo spominke predsedniku Ekvadorske republike, Garcia-Morenu, ki so ga frajmavrarji umorili.

Iz Carigrada se piše: „V nedeljo, 30. prosenca, smo imeli redkega gosta. Morski som, ki je priplaval menda

iz rudečega morja po sueški ožini v srednje morje, je zašel v naše traciško morje. Omamljen od mraza iz črnega morja tekoče reke je bil veržen na breg Bukjdëre, kjer so ga precej vjeli. Dvanajst tovornih živali ga je vleklo tje doli v predmestje Pero. Tehta blizo 30 centov; skor gotovo ga bodo naterpali za naravoslovni kabinet.

Sežiganje živali in živine. (*Ena za pust.*) Framasoni na Laškem v Milanu hočejo po vsi sili, da naj se merliči palijo in sežigajo. „Osservatore cattolico“ v Milanu pa se bojuje zoper to nečloveško „prismodarajo“. V nekem dopisu ta časnik prša, zakaj se ne misli tudi na mrtve trupla pesov, konj, oslov, ki jih je toliko po Milanu? Sej s človeškimi trupli „infeltrirana voda“ vender ni bolj škodljiva, kakor z živalskimi. In vender nihče ne misli na sežiganje živalskih trupel! Kaj to pomeni? To se pravi, da pretvezeni „zdravilski oziri“ so slepila, in da vzroki so vsi drugi. Res je, da v Milanu se pojé veliko mucev za zajce in veliko kónj za goveda; ali oslov in mul vender dozda še nihče ni jesti poskušal. Njih mercine se pokopujejo in to je škodljivo v zdravilskem oziru. Naj se torej sežigajo v srenjski peči na očitne stroške. Ni zadržka, da se poprej „balzamirajo“. Denari, ki jih prostomišljaki zbirajo za svoje lastno páljenje, naj bi se potrosili za sežiganje živali; toliko bolj, ker oni terdijo, da so „živine“ njih sorodniki. No prostomišljaki, imejte mervico ljubezni za svojo „oslovsko zlahto“! — Kaj pa pesi, kerti, čuki in šišmiši, ki po dobri pocepajo? Res je, da se mnogi med seboj pojužinajo kakor demokratovska in rudeč-karska družina; vender pa jih ostane še dosti za sežiganje, kar bi bilo bolje, kakor pa jih pustiti, da gnijejo nad zemljo ali pod zemljo na škodo v zdravilskem oziru.

Dopisnik toraj stavi predlog, naj se srenjska palikuča odloči za zdaj v Milanu za sežiganje živali. Na ljudi se utegne misliti pozneje, kadar se bode naredila poskušnja z oslovskim blagom. Ali pa še bolj prav, naj se záporéd razpali en osel in en prostomišljak, da se vidi, ktera živina huje okuži sapo in zrak.

Dobretni darovi.

Za napravo neozdravljivih v Ljubljani: Prejel gosp. K. Heidrih: od kranjske hranilnice v Ljubljani 300 gl.; po č. g. M. J. v Loki 60 gld.; gosp. Anton Samasa v Ljubljani 30 gld.; g. P. v Ljubljani 5 gld.; č. g. Jan. Bačnik župnik 5 gl.; č. g. Jan. Klofutar kaplan 2 gld.

Za sv. Ožeta: Ž. Vač 22 gl. (Ob enem za poljuben dober namen 13 gl.) — Neimenovan 1 gl. 4 kr.

Za afrikanski misijon: Iz Dolenjevsi pri Ribnici 1 gl. 5 kr. — T. V. 1 gl. — A. M. 1 gl. — L. Pavlin 1 gl. po g. Rozmanu. — G. Ž. B. 1 gl.

Za misijon v Adrijanopelnu v Bulgariji: J. R. 3 gl.

Za sv. Detinstvo: Iz Zaliloga 2 gl. 10 kr.

Za ubegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Kamnika nekaj obleke po g. dekanu. — Iz Javorij po č. g. župniku M. Jerebu: L. Tavčar 10 kr., Mar. Prevec 50 kr., Jak. Tavčar 55 kr., Tine Ožbe 1 gl., Jak. Kokelj 1 gl., Jož. Krék 50 kr., Mar. Jereb 1 gl., Jera Jereb 1 gl., Mat. Jereb 3 gld. 55 kr., Ana Kalan 50 kr. Skupaj 9 gl. 50 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. Kl. na V.: S hvaležnostjo prejeli; vse se oberne v odmenjeni cilj. — G. V-h.: Hvaležno prejeli ravnokar. Prihodnjič.